

**Granskning av detaljbudgetar
2025 och utblick 2026–2027
Västra Götalandsregionen**

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Utblick 2026–2027.....	4
3	Verksamhet	5
3.1	Kulturstrategi Västra Götaland	5
3.2	Regional utvecklingsstrategi.....	5
3.3	Trafikförsörjningsprogrammet.....	6
3.4	Strategi för hälso- och sjukvårdens omställning	6
3.5	Mål från regionfullmäktiges budget	7
4	Medarbetare	8
5	Hållbarhet.....	9
6	Ekonomi.....	9
6.1	Ekonomiska förutsättningar inom regional utveckling, kultur och kollektivtrafik	9
6.2	Ekonomiska förutsättningar inom serviceverksamheter	10
6.3	Ekonomiska förutsättningar inom hälso- och sjukvård.....	11
6.3.1	Regionövergripande verksamheter	11
6.3.2	Sjukhusens ekonomiska situation.....	12
6.4	Resultat	16
6.4.1	Resultaträkning	17

1 Sammanfattning

För samtliga styrelser och nämnder inom Västra Götalandsregionen (VGR) är det ekonomiska läget och brist på kompetensförsörjning de största utmaningarna för att klara uppdrag, nå regionfullmäktiges mål och en ekonomi i balans. Den demografiska utvecklingen kommer fortsatt ha en allt större påverkan på hälso- och sjukvårdens förmåga att bemanna verksamheten samt ställa om mot en åldrande befolkning. VGR:s verksamheter har genomfört ett aktivt arbete för att nå ekonomi i balans, och detta behöver fortsätta även under 2025.

Sjukhusen har fortsatt en ekonomisk utmaning 2025. Sammantaget är den av sjukhusen identifierade ekonomiska utmaningen cirka - 1,5 miljarder kronor, -3,5 procent av omslutningen, inklusive 292 mnkr för återställande av eget kapital avseende underskottet för 2022. Detta innebär nästan en halvering jämfört med detaljbudgeten för 2024 och behovet av åtgärder 2025 är i nivå med den faktiska ekonomiska effekten som uppnått av åtgärder under 2024.

Samtliga förvaltningar lyfter vikten av att fokusera på sina medarbetare, både avseende satsningar på organisatorisk arbetsmiljö och kompetensutvecklingsåtgärder. Konkurrenskraftiga löner lyfts också som en utmaning för att kunna behålla och rekrytera kompetent personal.

För verksamheter inom regional utveckling, kultur och kollektivtrafik är regionfullmäktiges budget i linje med den regionala utvecklingsstrategin, kulturstrategin och trafikförsörjningsprogrammet, vilket är mycket positivt. Detta bidrar till tydlighet och en större genomförandekraft av VGR:s styrande dokument. Flera styrelser inom hälso- och sjukvård baserar sina detaljbudgetar delvis på regionfullmäktiges mål och delvis på uppdragen från operativa hälso- och sjukvårdsnämnden. Ett viktigt fortsatt arbete blir att gemensamt mellan strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden och operativa hälso- och sjukvårdsnämnden tydliggöra och vidareutveckla hela styr- och genomförandekedjan.

Kvaliteten på beskrivningarna av hållbarhetsarbetet har ökat jämfört med förra året. Fler förvaltningar beskriver mer systematiskt vad de prioriterar och planerar för kommande år och fler kopplar arbetet till förvaltningens övergripande styrning, ledning och organisering. Samtliga målområden omhändertas i den samlade detaljbudgeten.

2 Utblick 2026–2027

I princip alla styrelser och nämnder inom VGR kopplar utblick 2026–2027 till att realisera mål och prioriteringar i strategierna för respektive område. Ekonomi och kompetensförsörjning beskrivs fortsatt som stora utmaningar, med bland annat inflationens efterföljande kostnadsökningar, realiserande av åtgärder, förändrade behov och digitalisering att omhänderta. Den demografiska utvecklingen kommer fortsatt ha en allt större påverkan på hälso- och sjukvårdens förmåga att kompetensförsörja verksamheten samt ställa om mot en åldrande befolkning.

De regionala bolagens investeringsbehov blir mer tydliga, och verksamheter inom regional utveckling och kultur ser ökade driftkostnader som följd av exempelvis nybyggnationer, renoveringar och planerade investeringar, vilket gör att det finns behov av ökade driftbidrag framöver för att verksamheterna ska kunna upprätthålla kvaliteten och nå uppsatta mål. Till exempel kommer både Göteborgsoperan och Göteborgs symfoniker att få ökade avskrivnings- och/eller hyreskostnader för kommande investeringar i nödvändiga upprustningar av sina hus.

Hälso- och sjukvårdens utförare beskriver även utmaningar inom det regionövergripande arbetet. Som exempel kan nämnas att styrelsen för NU-sjukvården lyfter åtta utmaningar som förvaltningen ser bör lösas på regional nivå, såsom exempelvis att införa remisstvång till akutmottagningar och förändringar i överenskommelsen med kommunerna kring processen för in- och utskrivningsklara patienter. Styrelsen för Habilitering & hälsa lyfter utmaningen i att skapa stabila utbudspunkter i ett uppdrag som är regionövergripande och där de upplever svårigheter med rekrytering. Några utförare lyfter svårigheter i att hitta balans mellan fysiska och digitala vårdkontakter med syfte att tillgängligheten ska öka. Därtill efterfrågar några utförare en tydligare regionövergripande koppling mellan digitalisering och nyttorealiserings och vad det innebär i form av nya arbetssätt.

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden skriver i sin detaljbudget att nämnden under 2025 har möjlighet att arbeta med fokusområdet "Skapa långsiktigt hållbara ekonomiska förutsättningar för sjukvårdens utförare i egen regi", vilket kan få konsekvenser i form av resursomfördelning och ändrade ersättningsmodeller kommande år.

Osäkerheten kring kommande års statsbidrag omnämns hos några utförare, som till exempel Regionhälsan och styrelsen för folkhögskolorna. Statlig finansiering framåt berör flera av VGR:s verksamheter, inte minst inom kulturområdet.

Stark innovationskraft inom näringslivet är en viktig bas för ekonomin och

arbetstillfällena i VGR framöver. Den gröna industriella omställningen från fossilt till förnyelsebar energi är den stora konkurrensfrågan och för att nå dit krävs en starkt innovationskraft, vilket miljö- och utvecklingsnämnden jobbar för.

Under 2025 pågår revideringar av både trafikförsörjningsprogrammet och den regionala utvecklingsstrategin. Ett nytt trafikförsörjningsprogram för perioden 2026–2029 innebär nya mål och prioriterade åtgärder för kollektivtrafikens utveckling. Från remissversionen framgår att marknadsandel och självfinansieringsgrad kommer att vara viktiga i det fortsatta arbetet.

3 Verksamhet

3.1 Kulturstrategi Västra Götaland

Kulturmålet i budget 2025 stämmer överens med kulturstrategins övergripande mål vilket skapar en tydlighet i målstyrningen. Fokusområdena kopplade till målet stämmer bara till viss del överens med utvecklingsområdena i strategin, något som föreslås förbättras än mer i planeringsunderlaget för 2026–2028.

Utöver kulturstrategins övergripande mål, Ett fritt, rikt och starkt kulturliv i hela Västra Götaland, ingår fem utvecklingsområden: vidgat deltagande, konstnärligt skapande, samverkan och synergi, digitalisering och internationalisering. Till varje utvecklingsområde hör ett antal prioriteringar, totalt 17. Inom varje prioritering finns särskilt utpekade exempel på insatser som Västra Götalandsregionen har rådighet över. Kulturverksamheterna omhändertar i uppdragen alla 17 prioriteringar men vissa något svagt. Dessa omhändertas för insatser under 2025 och 2026.

3.2 Regional utvecklingsstrategi

Det finns en tydlig koppling mellan den regionala utvecklingsstrategin och regionfullmäktiges mål och fokusområden. Den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland sträcker sig mellan 2021–2030 men ses över minst en gång mellan varje val. En uppdaterad strategi väntas till regionstyrelsen och regionfullmäktige hösten 2025.

Den regionala utvecklingsstrategin innehåller fyra långsiktiga prioriteringar och fyra kraftsamlingar för en hållbar omställning. Dessa kommer att vara i fortsatt fokus under 2025. Verksamheterna inom regional utveckling ger en bra beskrivning av hur de ska nå mål- och fokusområden där de utifrån sin egen verksamhets perspektiv lyfter konkreta exempel på insatser under året för att uppfylla fullmäktige mål och fokusområden.

3.3 Trafikförsörjningsprogrammet

Det nuvarande trafikförsörjningsprogrammet gäller för åren 2021–2025. Ett nytt trafikförsörjningsprogram för 2026–2029 är under framtagande och ska beslutas av regionfullmäktige i slutet av 2025, vilket betyder att det är tidigast 2026 som de reviderade måldokumenterna kan harmoniera med budgetens mål och fokusområden.

Det befintliga trafikförsörjningsprogrammets övergripande mål innebär att andelen hållbara resor ska öka i hela Västra Götaland. Uppdraget till Västtrafik följer trafikförsörjningsprogrammets målstruktur. Antalet kollektivtrafikresor och marknadsandelen jämfört med bil ska öka till minst de nivåer som rådde 2019. Västtrafik bedömer att målet om antalet resor inom kollektivtrafiken 2025 kommer att motsvara cirka 96 procent av målet för 2025. Inte heller målet för marknadsandel avseende andel kollektivt resande bedöms kunna nås under 2025.

3.4 Strategi för hälso- och sjukvårdens omställning

Alla utförare inom hälso- och sjukvården arbetar aktivt med omställningen och genomförandeplanen speglas och beskrivs av samtliga utförarförvaltningar. Inom de områden som strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens genomförandeplan lyfter utifrån behovet av ett regionalt genomförande, nära vård och digitalisering, är den sammantagna bilden att förvaltningarna har organiserat sitt genomförande på olika sätt och med olika inriktningar. Under 2024 har operativa hälso- och sjukvårdsnämnden beslutat om fleråriga grunduppdrag till utförarstyrelserna inom hälso- och sjukvård, kompletterat med ettåriga omställningsuppdrag. Det ska tydliggöra förväntningar på utförare i relation till omställningsstrategin under 2025.

Inom nära vård lyfts områden som samverkan och processer för vårdövergångar och hälsofrämjande arbete. Ett område som utvecklas mer i detaljbudgetarna är arbetet med mobila team och andra mobila vårdformer. Patientens upplevelse av bemötande och omtanke beskrivs som en viktig faktor för att nå framgång i att primärvården blir den naturliga ingången till vård.

Inom digitalisering lyfts i högre grad införandet av digitala tjänster, invånartjänster och personalens förutsättningar. Nya arbetssätt via digitaliseringens möjligheter bidrar bland annat genom stöd för ökad egenvård/egenmonitorering.

För att få ett effektivare genomförande i omställningen som i större utsträckning säkerställer en jämlik vård behövs ett mer samordnat genomförande med

tydligare prioriteringar. Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden kommer att fortsätta verka för en resursomfördelning i enlighet med genomförandeplanen.

3.5 Mål från regionfullmäktiges budget

Verksamheterna inom regional utveckling, kultur och kollektivtrafik beskriver koppling till måldokument och hur arbete med fullmäktiges mål och fokusområden ska genomföras på väldigt olika sätt. Det gör det svårt att ge en samlad bild och bedömning av om det som anges i detaljbudgetarna kommer att leda till förväntat resultat och i slutändan uppfyllelse av fullmäktiges mål. Det är positivt att regionfullmäktiges budget går i nära linje med den regionala utvecklingsstrategin, kulturstrategin och trafikförsörjningsprogrammet. Detta bidrar till tydlighet, mindre målträngsel och en större genomförandekraft av VGR:s styrande dokument. En viktig förutsättning för genomförandet är en nära dialog mellan de verksamheter som har nära angränsande uppdrag till varandra, så att genomförandet sker i samverkan och leder till synergieffekter.

Utifrån angivna mål och fokusområden i budget för medarbetare presenteras flertalet aktiviteter med syfte att leda till måluppfyllelse. Det förekommer en viss skillnad i hur de olika förvaltningarna rapporterar aktiviteter för året 2025, vilket gör det svårt att göra en samlad bedömning. Vissa förvaltningar lyfter främst redan genomförda åtgärder, snarare än vad som är planerat under året. Utifrån de aktiviteter som vissa förvaltningar lyfter framgår kopplingen till budgetmålen. Aktiviteterna ämnar uppfylla eller bidra till att långsiktigt uppfylla de uppsatta målen. Vissa aktiviteter är av mer långsiktig karaktär och kommer inte vara genomförda enbart under 2025.

Aktuella mål och fokusområden finns med hos samtliga utförarförvaltningar inom hälso- och sjukvård. Det finns tydliga kopplingar mot aktiviteter hos samtliga. Flera förvaltningar baserar sin detaljbudget delvis på regionfullmäktiges budget och delvis på uppdragen från operativa hälso- och sjukvårdsnämnden. I uppdragen förtydligas de krav som ställs på utförarförvaltningarna kring bland annat tillgänglighet, produktion och omställning. Ett viktigt fortsatt arbete blir att gemensamt mellan strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden och operativa hälso- och sjukvårdsnämnden förtydliga och vidareutveckla hela styr- och genomförandekedjan. Även flera av verksamheterna inom regional utveckling beskriver insatser eller aktiviteter primärt kopplade till uppdragen de får från uppdragsgivande nämnd. Fortsatt arbete mot att i högre grad knyta uppdragen närmare måldokument och budgetmål kommer att ge tydligare koppling mellan beskrivna aktiviteter och måluppfyllelsen.

4 Medarbetare

Inom medarbetarperspektivet är kompetensförsörjningen den största utmaningen för mer eller mindre samtliga förvaltningar. Närhälsan lyfter demografiska skillnader som en försvårande omständighet, och från Folkvandvården lyfts lönekonkurrens med privata aktörer, särskilt i storstadsområden. Södra Älvsborgs sjukhus navigerar i den situation som uppkommit efter pausande av Millenium och Sjukhusen i väster lyfter arbetet med att omhänderta kompetensförsörjningen på Högsbo närsjukhus. En kombination av strategier och åtgärder är nödvändigt för att adressera kompetensförsörjningsfrågan på ett heltäckande sätt. Styrelsen för logistik lyfter vikten i att prioritera hälsofrämjande och förebyggande insatser. Konkurrenskraftiga löner lyfts också som en utmaning för att kunna behålla och rekrytera kompetent personal. Styrelsen för fastighet, stöd och service nämner även behovet att lyfta andra förmåner än lön för att stärka positionen på arbetsmarknaden.

Vikten av en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning med utgångspunkt i kompetensförsörjningsplaner lyfts genomgående. Flertalet förvaltningar lyfter kompetensförsörjning inom given ekonomisk ram som en utmaning, och nämner pågående arbete med insatser för att minska antalet nettoårsarbetare. Även kompetensförsörjning av specifika yrkesgrupper ses som en utmaning under 2025.

Samtliga förvaltningar betonar vikten av att fokusera på sina medarbetare, både avseende satsningar på organisatorisk arbetsmiljö och kompetensutvecklingsåtgärder. Uppgiftsväxling, både i syfte att avlasta personal och effektivisera, lyfts som en viktig del i arbetet, precis som arbete för att öka antalet kombinationstjänster inom sjukhusen.

Flertalet förvaltningar, bland annat Södra Älvsborgs sjukhus och Närhälsan, påtalar att förändrade utbildningsförutsättningar för sjuksköterskeprogrammet och läkarprogrammet ställer högre krav på förvaltningarnas utbildningsuppdrag.

Genomgående beskrivs att arbetskraft kan frigöras genom minskade administrativa arbetsuppgifter, vilket kan möjliggöras genom ökad digitalisering, standardisering och automatisering. Under 2025 planeras pilotinförande av nytt schemaläggningssystem för sjukhusen. Det ska koppla ihop processerna för produktions- och kapacitetsplanering med processen för schemaläggning och bidra till fortsatt utveckling av metoder i arbetet med standardisering.

5 Hållbarhet

Det är stora skillnader i förvaltningarnas och bolagens detaljbudgetar avseende i vilken utsträckning arbetet med hållbarhet beskrivs och integreras i styrning och ledning, samt hur det organiseras för att stärka genomförandet ut i organisationen. Ett särskilt positivt exempel är Sahlgrenska universitetssjukhuset som beskriver ansvarsfördelningen mellan styrelsen och ledningen, att hållbarhet ska beaktas i avtal, regiongemensamma beslut och utifrån lagkrav samt en organisering inom förvaltningen med samordnare och ombud inom social hållbarhet och miljö.

De allra flesta förvaltningar och bolag beskriver ett pågående arbete kring miljöledningssystem, miljöcertifiering och miljödiplomering. Andra ofta återkommande målområden är fossilfria transporter och hållbart resande i tjänsten samt minskat användande av engångsmaterial och systematisk utfasning av miljö- och hälsofarliga kemikalier. Målområdet biologisk mångfald är det område som flest förvaltningar och bolag inte ser som prioriterat utifrån rådighet.

Många förvaltningar och bolag beskriver hur de arbetar med social hållbarhet kopplat till medarbetarskap, arbetsmiljö och friskvård. Andra ofta återkommande målområden är jämlik verksamhet, att leva upp till barnkonventionen och öka medskapande och dialog med verksamhetens målgrupp samt systematik kring suicidprevention, levnadsvanor och våld i nära relationer.

6 Ekonomi

Efter en tid av hög inflation och stora ekonomiska utmaningar ser förutsättningarna nu ut att långsamt vända och skatteintäkterna utvecklas positivt de kommande åren. VGR:s verksamheter har påverkats av hög inflation, stigande sociala avgifter och ökade kostnader, samtidigt som en anpassning av tillgänglighet enligt ökad efterfrågan, omställning enligt förändrade behov och digitalisering har varit nödvändig. Ett aktivt arbete för att nå ekonomi i balans har genomförts, och detta behöver fortsätta även under 2025.

6.1 Ekonomiska förutsättningar inom regional utveckling, kultur och kollektivtrafik

Flera av verksamheterna inom regional utveckling och kultur ser stora ekonomiska utmaningar under de närmaste åren. Inflation med efterföljande kostnadsökningar, tillsammans med ökade driftkostnader som följd av exempelvis nybyggnationer, renoveringar och planerade investeringar, gör att det

finns behov av ökade driftbidrag framöver för att verksamheterna ska kunna upprätthålla kvaliteten på verksamheten och nå uppsatta mål.

Inom kulturområdet är en stor ekonomisk utmaning att mycket av verksamheten bedrivs i externt förhyrda fastigheter, där flera hyreskontrakt följer konsumentprisindex (KPI). Detta har under de senaste åren inneburit stora hyresökningar.

Osäkerhet gällande statsbidrag till folkhögskolorna kommande år gör att förvaltningen under 2025 behöver fortsätta arbetet med att se över nya arbetsformer och verksamhetsformer som kan anpassa verksamheten till de ramar som tilldelas. Osäkerhet gällande statlig finansiering gäller även fler av VGR:s verksamheter, inte minst inom kulturområdet.

Naturbruksförvaltningen lyfter att kostnaden för utomlänslever ökar. Enligt samverkansavtalet ska VGR stå för halva kostnaden och när det ursprungliga avtalet skrevs 1999 var andelen utomlänslever liten och hänsyn togs då inte till det i skatteväxlingen.

Turistrådet Västsverige flaggar för att konjunkturläget i samhället kan påverka branschen negativt, vilket kan komma att innebära att branschen behöver ytterligare stödinsatser från Turistrådet. Bolagets ambition är att hantera detta inom ordinarie budget.

Göteborgsoperan fortsätter arbetet med sin beslutade åtgärdsplan för 2024–2027, som ska leda till en ekonomi i balans. Bolaget budgeterar för ett nollresultat 2025, tack vare uppräknings och ramhöjning från kulturnämnden.

Regionteater Väst lyfter fram ökade administrativa krav och rapporteringskrav som en utmaning. Bolaget ser att utvecklingen de senaste åren har gått mot ökade krav på rapportering från central nivå, vilket gör att verksamheten på sikt ser en risk att den administrativa delen av bolaget behöver utökas på bekostnad av bolagets kärnverksamhet.

För Västtrafik är budget 2025 i balans utifrån det driftsbidrag som har tilldelats. Osäkerheter föreligger kring utvecklingen av index för trafikavtalen och biljettintäkterna. I budgeten ingår effektiviseringskrav från Västtrafiks egen styrelse på 1 procent av bolagets kostnader exklusive trafik kostnader.

6.2 Ekonomiska förutsättningar inom serviceverksamheter

Inför 2025 fattades det beslut om att prislistan för serviceöverenskommelserna

inte skulle upprättas enligt samma modell som tidigare år då ambitionen var att ersätta den med en annan modell i syfte att minska internhandeln inom VGR. Den nya modellen var inte på plats inför 2025 och det beslutades att priser för måltider och tjänster skulle räknas upp med 1,5 procent samt hyror med 2 procent. Detta påverkar intäkterna för styrelserna för logistik, fastighet, stöd och service samt hälsan- och stressmedicin.

Styrelsen för fastighet, stöd och service skriver i sin detaljbudget att erhållet regionbidrag understiger kostnaden för sjukresor med 50 mnkr. För att täcka detta underskott har ytterligare 50 mnkr budgeterats i bidrag. Utöver det identifieras 60 mnkr i form av ökade kostnader eller minskade intäkter som påverkar ekonomin negativt. Dessa 60 mnkr är utöver ordinarie effektiviseringskrav och omhändertags i aktiviteter, det vill säga är inarbetade i budget 2025. Styrelsen för fastighet, stöd och service skriver att även om budget 2025 är lagd i balans finns en mycket stor risk för att detta inte kommer att nås under 2025.

6.3 Ekonomiska förutsättningar inom hälso- och sjukvård

Samtliga utförarförvaltningar inom hälso- och sjukvården beskriver ett utmanande ekonomiskt läge. Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar en budget i balans, men beskriver att det inför 2025 finns riskposter som kommer att följas särskilt.

6.3.1 Regionövergripande verksamheter

Närhälsan har utmaningar inom både vårdval vårdcentral och rehabverksamheten, och budget 2025 innehåller åtgärder inom ett flertal områden. Det är utmaningar så som minskat antal listade med successivt minskade intäkter som följd och ökade åtaganden till följd av demografi och genomförande av omställningen.

Regionhälsan identifierar utmaningar inom ekonomiområdet bland annat kopplat till ökade kostnader vid en högre tillgänglighet, mottagande av nya verksamheter och följsamhet till nya medicinska riktlinjer som blir kostnadsdrivande.

Habilitering och hälsa beskriver ekonomiska utmaningar, främst till följd av höga kostnadsökningar avseende hjälpmedel, läkemedelsnära produkter och IT-system samt volymökningar inom hörsel- och habiliteringsverksamheterna. För att nå en balans behöver arbetet med digitaliseringsarbetet fortgå och bemanningen

anpassas utifrån budgetramarna, och åtgärder är framtagna för att nå en budget i balans 2025.

Folktandvården lyfter konkurrensen om personalresurser (lönekonkurrens), ökat kostnadsläge till följd av en orolig omvärld, konkurrens om patienter, konkurrens om Frisktandvård samt kommande stora förändringar i den planerade tandvårdsreform som regeringen annonserar för 2026. Reformen med sänkt ålder för avgiftsfri tandvård för även med sig förändringar i tandvårdsbidrag som påverkar intäkter för Frisktandvården på ett betydande sätt.

6.3.2 Sjukhusens ekonomiska situation

Sjukhusen har fortsatt en ekonomisk utmaning 2025. Sammantaget är den av sjukhusen identifierade ekonomiska utmaningen cirka - 1,5 miljarder kronor, -3,5 procent av omslutningen, inklusive 292 mnkr för återställande av eget kapital avseende underskottet för 2022. Detta innebär nästan en halvering jämfört med detaljbudgeten för 2024 då uppskattningen var -3,3 miljarder kronor, -8,1 procent. Under 2024 har ett trendbrott skett med ökat genomförande av åtgärder och minskad kostnadsutveckling för alla sjukhus. Behovet av åtgärder 2025, utifrån sjukhusens bedömning, är i nivå med den faktiska ekonomiska effekten av åtgärder sjukhusen haft under 2024.

Tabell sjukhusens utmaningar

	Obalans detaljbudget 2024	Obalans 2024 procent	Effekt av åtgärder 2024	Obalans detaljbudget 2025	Obalans 2025 procent
Sahlgrenska universitetssjukhuset	-1 660	-7,6%	943	-789	-3,5%
NU-sjukvården	-450	-7,6%	114	-71	-1,1%
Södra Älvsborgs sjukhus	-275	-6,1%	74	-200	-4,2%
Skaraborgs sjukhus	-460	-8,7%	267	-200	-3,6%
Sjukhusen i väster	-500	-14,1%	107	-248	-6,8%
Alla sjukhus	-3 345	-8,1%	1 505	-1 508	-3,5%

Det är svårt att förutse sjukhusens förmåga att fortsätta i samma takt gällande den ekonomiska utvecklingen under 2025 och få samma ekonomiska effekter som 2024. Den ekonomiska utmaningen är fortsatt stor, även om den minskat från -8,1 procent till - 3,5 procent. Om man ser till ett möjligt scenario med en ekonomisk effekt motsvarande 2 procent under 2025 skulle den ekonomiska obalansen för sjukhusen sammantaget vid utgången av 2025 bli cirka -700 miljoner kronor. Utmaningarna skiljer sig mellan sjukhusen.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Utifrån Sahlgrenska universitetssjukhusets inrapporterade detaljbudget i Plan & Styr anges den ekonomiska utmaningen till cirka –1 miljard kronor exklusive återställande av eget kapital och kompletteringsbudget. Vid hänsyn till återställandet av eget kapital för 2022 på 120 mnkr och kompletteringsbudget beräknas den ekonomiska obalansen till cirka -800 mnkr. Det innebär över en halvering av den ekonomiska obalansen på -1 660 mnkr 2024. Obalansen 2025 motsvarar -3,5 procent av omslutningen att jämföra med -7,6 procent 2024.

I detaljbudgeten för Sahlgrenska universitetssjukhuset anges ingen bedömning om ekonomi i balans kan uppnås utifrån fastställda åtgärdsplaner. Däremot anger sjukhuset i Plan för intern kontroll 2025 att det är sannolikt med ekonomisk obalans i slutet av året.

Effekten av planerade åtgärder förväntas inom exempelvis antal nettoårsarbetare, övertid, sjuklön, jour, inhyrd personal och minskat antal analyser samt att övriga kostnadslag håller sig inom budget.

NU- sjukvården

NU- sjukvårdens ekonomiska utmaning är -71 mnkr exklusive återställande av eget kapital för 2022 då det är enda sjukhuset som gick med överskott 2022. Detta återspeglas i balanserad budget mellan intäkter och kostnader. Obalansen 2025 motsvarar -1,1 procent av omslutningen att jämföra med -7,6 procent 2024. Årets andel obalans av budgetomslutningen, 1,1 procent, är lägst av alla sjukhus där intervallet hos övriga sjukhus ligger mellan 3,5 - 6,8 procent. Andelen obalans 2024 på 7,6 procent låg däremot inom intervallet för övriga sjukhus mellan 6,1–14,1 procent. Årets bedömda obalans avviker därmed från övriga sjukhus med tanke på att NU-sjukvårdens effekter av åtgärder 2024 endast motsvarade 25 procent av 2024 års obalans. Sjukhusets bedömning är att obalansen ligger på en normal nivå för effektivisering.

Snabbt genomförande av VGR:s beslutade omställning är avgörande för att komma i balans. Sjukhusets bedömning är att det på den regiongemensamma nivån saknas beslut för att snabba upp genomförandet. Flera viktiga områden som omställning till nära vård, kompetensförsörjning och styrning av patientflöden kan endast beslutas på den regiongemensamma nivån. I övrigt är åtgärdsplanerna fokuserade på minskning av övertid, inhyrd personal och lågvårdevård samt förbättrat samarbete med kommunerna. Sjukhuset avser att inkomma med komplettering till regionstyrelsen med fler punkter utöver de tidigare åtta punkterna avseende behov av regiongemensamma beslut.

Södra Älvsborgs sjukhus

Södra Älvsborgs ekonomiska utmaning är – 200 mnkr inklusive återställande av eget kapital för 2022 på 22 mnkr. Det innebär att cirka 73 procent av den ekonomiska obalansen på -275 mnkr 2024 kvarstår. Obalansen 2025 motsvarar -4,2 procent av omslutningen att jämföra med -6,1 procent 2024.

Sjukhuset anger i sin detaljbudget ett förväntat underskott för 2025: "Eftersom full effekt av nya aktiviteter inte sker från årets start är ett underskott att vänta vid utgången av 2025, dock möjligtvis en balans på månadsbasis". Åtgärder planeras med fortsatt strikt prövning vid rekrytering och genom arbete med schema och bemanning, ändamålsenlig administration (staber och verksamhetsområde), förändring av organisationsstruktur och vårdformer samt effektivisering genom standardiserade processer.

Skaraborgs sjukhus

Skaraborgs sjukhus ekonomiska utmaning är -200 mnkr inklusive återställande av eget kapital för 2022 på 37 mnkr. Det innebär över en halvering av den ekonomiska obalansen på -460 mnkr 2024. Obalansen 2025 motsvarar -3,6 procent av omslutningen att jämföra med -8,7 procent 2024.

I detaljbudgeten för Skaraborg sjukhus anges ingen bedömning om ekonomi i balans kan uppnås utifrån fastställda åtgärdsplaner, däremot att värdet av identifierade åtgärder motsvarar 150 mnkr. Vid budgetbeslutet har styrelsen gett uppdrag om riskanalys samt handlingsplan för verksamhet och ekonomi i balans med redovisning på styrelsemötet 6 februari 2025.

Utifrån att sjukhuset redan genomfört en större strukturell förändring med koncentration av akutsjukvården till Skövde under 2024 kommer det att vara en stor uppgift att uppnå produktionsmål och omställning med en fortsatt minskad personalvolym. Skaraborgs sjukhus anger att det finns en risk för utebliven effekt av bedömd personalminskning eftersom volymminskningen är helt beroende av personalomsättningen.

Åtgärdsplaner har fokus på minskade administratörsroller, neddragning av vårdplatser, effektivare bemanningslösningar, kloka kliniska val, införande av nya digitala lösningar och vårdformer, effektiv produktionsplanering samt ökade volymer för tilläggsuppdrag. Dygnsviloreglerna har införts och införande av fyra schemaperioder lägger grund för möjligheten att kunna samplanera i större omfattning.

Sjukhusen i Väster

Sjukhusen i västers ekonomiska utmaning är - 248 mnkr inklusive återställande av eget kapital för 2022 på 113 mnkr. Det innebär en halvering av den ekonomiska obalansen på -500 mnkr 2024. Obalansen 2025 motsvarar -6,8 procent av omslutningen att jämföra med -14,1 procent 2024.

Med anledning av åtgärdernas omfattning och åtgärdsplanens bedömda periodisering bedöms månatlig balans mellan intäkter och kostnader först kunna uppnås vid utgången av 2025. Åtgärder saknas i nuläget för att generera överskott avseende 2022 års underskott med 113 mnkr. I planen för intern kontroll 2025 anges tre risker som är möjliga eller sannolika o leder till underskott:

1. Uteblivna uppdrag trots beslutade investeringar
2. Utökade, eller nya uppdrag tilldelas Sjukhusen i väster utan medföljande budget eller resurser i övrigt
3. Åtgärder identifieras och åtgärdas inte i tillräcklig omfattning för att möta budgetens ramar

Åtgärdsplaner avser exempelvis effektiviseringar inom akut- och slutenvård, elektivt flöde samt organisationsstruktur men även utökning av nuvarande kapacitet vid Kungälvssjukhus, Alingsås lasarett och Högsbo närsjukhus.

Sjukhusen i väster har tillskrivit regionstyrelsen om fortsatt behov av ägarbidrag på 32 mnkr för Högsbo närsjukhus på grund av oförändrade volymer 2025.

Sjukhusen i väster har den största ekonomiska utmaningen 2025 jämfört med övriga sjukhus, med högst kostnadsutveckling ackumulerat 2024 jämfört med 2023 men även högst kostnadsutveckling rullande tolv månader. Sjukhuset står även för högst andel identifierad obalans i förhållande till sin budgetomslutning enligt detaljbudgeten för åren 2024–2025. Även behovet av åtgärder 2025 är högre jämfört med effekter av åtgärder under 2024.

6.4 Resultat

Resultat 2025	
	mnkr
RF:s beslut i december 2024	1 047
Nämnders och styrelseras budgeterade resultat 2025	
Närhälsan	-40
Folktandvården	-25
SU återställande eget kapital 2022	120
SÄS återställande eget kapital 2022	22
SKAS återställande eget kapital 2022	37
SV återställande eget kapital 2022	113
Regionstyrelsen	-168
Moderförvaltningen	-390
Nytt budgeterat resultat	716
Framställan att använda eget kapital och obeskattade reserver:	
Regionhälsan	-5,9

- Styrelsen för Närhälsan har möjlighet att använda eget kapital och budgeterar -40 mnkr
- Styrelsen för Folktandvården har möjlighet att använda eget kapital och budgeterar -25 mnkr.
- Sjukhusen budgeterar med totalt 292 mnkr för återställande av eget kapital 2022.
- Regionstyrelsen budgeterar -168 mnkr för att ianspråkta tidigare överskott avseende program Millennium.
- Moderförvaltningen budgeterar -390 för:
 - -149 mnkr upplösning av avsättning för Millennium
 - -241 mnkr för tågbanan mellan Gbg - Borås
- Styrelsen för Regionhälsan ansöker om att få använda 5,9 mnkr av eget kapital för finansiering av Millennium och Reflektorsprogram.

6.4.1 Resultaträkning

Resultaträkning				
	2025	2024	2024	2023
	Budget	Budget	Utfall	Utfall
Mnkr				
Patientavgifter	1 705	1 545	1 623	1 499
Såld vård	2 374	2 269	2 327	2 442
Försäljning av varor och tjänster	2 013	2 014	1 792	1 771
Riktade statsbidrag	2 926	2 943	3 116	3 799
Biljettintäkter	4 103	3 931	3 974	3 753
Övriga intäkter och bidrag	3 058	3 163	3 177	3 251
Summa verksamhetens intäkter	16 180	15 866	16 010	16 515
Personalkostnader inkl. inhyrd personal	-41 731	-41 943	-43 548	-41 287
Köpt vård	-7 401	-6 432	-7 403	-6 919
Trafikkostnader	-9 903	-9 508	-9 385	-8 980
Köp av tjänster	-3 890	-3 519	-3 770	-3 779
Läkemedelskostnader	-7 625	-6 950	-6 913	-6 793
Material och varor	-4 518	-4 697	-4 757	-4 816
Lämnade bidrag	-2 267	-2 181	-1 961	-1 886
Lokal- och energikostnader	-2 786	-2 677	-2 670	-2 605
Övriga kostnader	-2 249	-2 564	-2 326	-2 340
Avskrivningar och nedskrivningar	-3 397	-3 264	-3 239	-3 029
Summa verksamhetens kostnader	-85 768	-83 734	-85 972	-82 434
Verksamhetens nettokostnader	-69 588	-67 869	-69 961	-65 919
Skatteintäkter	57 420	54 365	54 549	53 241
Kommunalekonomisk utjämning	7 494	7 710	7 816	6 948
Generella statsbidrag	6 854	6 734	7 820	5 883
Summa skatt, utjämning, generella statsbidrag	71 768	68 809	70 185	66 071
Verksamhetens resultat	2 180	940	224	153
Finansiella intäkter	134	94	1 774	1 741
Finansiella kostnader	-1 597	-3 385	-3 297	-2 812
ÅRETS RESULTAT	716	-2 351	-1 300	-918